

Vantaan kaupunki, liikuntatoimi
Valtuustoryhmät

VANTAAN LIIKUNTAYHDISTYS RY:N VASTINE KAUPUNGIN SUUNNITELMAAN LASTEN JA NUORTEN LIIKUNNAN HARJOITUSVUOROJEN MUUTTAMISESTA VASTIKKEETTOMISTA MAKSULLISIKSI

Vantaan liikuntayhdistys ry esittää huolensa Vantaan kaupungin suunnitelmista lasten ja nuorten liikunnan harjoitusvuorojen muuttamisesta maksullisiksi muiden vuorojen tapaan. Toteutuessaan tällä on merkittäviä ja ennalta arvaamattomia vaikutuksia seurojen talouteen, toimintaan ja erityisesti lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksiin. Viimekädessä kohonneet kustannukset kaatuvat perheiden maksettaviksi, ohjattuun liikuntaan osallistuvien lasten ja nuorten määrä vähenee, seurojen taloudellinen tilanne heikkenee sekä ohjaajien määrä ja taso harrastajaa kohti laskee. Tässä vastineessa esitetyt havainnot koskevat erityisesti pieniä, junioritoimintaan keskittyviä ”lähiseuroja”, joissa osallistumiskynnys on kyetty pitämään matalana, toiminta tapahtuu lähellä lasten ja nuorten kotia ja harrastamisen kustannukset on kyetty pitämään suhteellisen alhaisina.

Eräänä merkittävimpänä tekijänä harrastamisen kustannusten nousun hillitsemisessä on ollut Vantaan kaupungin viimeiset viitisentoista vuotta toteuttama käytäntö, jossa alle 18-vuotiaiden liikuntapaikkavuorojen (koulut, kalliosuojat) kustannukset seuroille on ollut 0 euroa.

Liikuntalain määritelmän mukaan liikuntatoiminnan tarkoituksena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa, edistää kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Edelleen tarkoituksena on liikunnan avulla edistää tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta ja eriarvoisuuden vähentämistä sekä tukea kulttuurien moninaisuutta ja ympäristöä kunnioittavaa kestävä kehitystä.

Lapsen perusliikuntataidot ja -ominaisuudet kehittyvät suurelta osin jokapäiväisessä leikissä ja vapaassa liikunnassa. Iso osa lapsista liikkuu nykyisin niin vähän, että lasten ja nuorten ylipaino, huono fyysinen toimintakyky ja siitä johtuvat sairaudet ovat olleet jo useita vuosia yleisenä huolenaiheena. Viime kädessä tästä aiheutuvat kustannukset tulevat yhteiskunnan maksettavaksi sairauspoissaoloina, terveydenhuollon kustannuksina ja syrjäytymisenä.

Alle kymmenvuotiaiden lasten liikunnan harjoittelun ensisijainen tehtävä on vahvistaa perustaitoja ja -ominaisuuksia sekä innostaa lasta liikkumaan lisää – myös arjessa ja muissa urheilulajeissa.

Opetus ja kulttuuriministeriön urheiluseuratoimintaan kohdistamat tavoitteet ovat mm:

- Lasten ja nuorten harrastajamäärien ja/tai –ryhmien lisääminen seurassa.
- Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikunnan harrastusmahdollisuuksien edistäminen.
- Harrastamisen kustannuksien ja osallistumismaksujen hillitseminen lasten ja nuorten liikunnassa.
- Liikunnasta luopumisen eli drop outin ehkäiseminen pitämällä nuoret mukana toiminnassa urheilijoina, liikkujina ja seuratoimijoina.
- Lasten ja nuorten äänen kuulumisen lisääminen seuratoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Liikunnallisen elämäntavan edistäminen ohjatun seuratoiminnan kautta.
- Syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten harrastamisen mahdollistaminen urheiluseurassa.
- Maahanmuuttajalasten kotouttamisen edistäminen liikunnan avulla.
- Yhteisöllisyyden vahvistaminen, vapaaehtoistoiminnan ja osaamisen lisääminen
- Monipuolisen ja laadukkaan seuratoiminnan edistäminen
- Innovatiivisten ja uudenlaisten toimintamallien kehittäminen.

Moni urheiluseura on kärsinyt merkittävästä jäsenkadosta viimeisten vuosien aikana, mikä jatkuessaan voi vaarantaa seurojen toiminnan jatkumisen. Seurat pyrkivät katkaisemaan jäsenkatoa ja mahdollistamaan vähävaraistenkin perheiden lapsille urheilun harrastamisen myös jatkossa. Nykyiset edulliset harrastajamaksut perustuvat riittävän suureen harrastajamäärään, vapaaehtoistyöhön ja Vantaan kaupungin edullisiin harrastustiloihin.

Useissa seuroissa ryhmien ohjaajiksi koulutetaan vetäjiä seuran nykyistä aktiiveista, varsinkin kilpailevista junioreista. Samalla harrastajia saadaan sitoutettua seuratoimintaan nykyistä paremmin ja parannettua samalla nuorien vaikutusmahdollisuuksia seuratoiminnan kehittämisessä. Monissa lajeissa nuorien lopettamisprosentti teini-ikäisenä on valitettavan suuri, mutta ohjaukseen mukaan lähteneistä nuorista valtaosa jatkaa harrastusta myös teini-iän ylitse. Useassa lajissa on tyypillistä koko eliniän säilyvä side harrastukseen, jos harrastusta on jatkettu murrosiän ylitse. Tällöin myös saavutetaan elinikäinen liikunnallinen elämäntapa ja sen siirtyminen seuraavalle sukupolvelle.

Juniorivuorojen muuttuminen maksullisiksi tarkoittaisi usean junioritoimintaan panostavan seuran tapauksessa vuosittaisten tilavuokrien moninkertaistumista. Tämä tarkoittaa harjoitustilakustannusten osuuden kohoamista suhteessa harrastajien maksamiin harjoittelumaksuihin useita kymmeniä prosentteja. Mikään seuratalous ei kestä tällaista muutosta ilman radikaaleja korjaavia toimenpiteitä.

Monen seuran tulorahoitus koostuu lähes yksinomaan harjoittelumaksuista. Näin ollen vaihtoehdot toiminnan sopeuttamiseksi vastaamaan merkittävästi nousevia kustannuksia ovat vähissä. Vaihtoehtoina on jäseniltä perittävien harjoittelumaksujen korottaminen ja/tai toiminnan supistaminen. Koska seuroilla ei ole ydintoimintansa, eli liikunnan harrastamisen lisäksi muuta toimintaa, josta voisi kustannussäästöjä hakea, jää ainoaksi todelliseksi vaihtoehdoksi korottaa jäsenten harjoittelumaksuja

Liikuntatoimi esitti seurafoorumissa toimintamallia, jossa harjoitusvuoro on maksuton, mikäli sen kustannukset osallistujalle ovat enintään 10 euroa kuukaudessa, seuran jäsenyyttä tai lisenssiä ei edellytetä ja toiminta on kaikille avointa, eikä erillisiä tasoryhmiä ole. Useassa lajissa ehdotettu yhtälö on valitettavasti mahdoton toteuttaa.

- laji on sellainen, jossa harrastaminen edellyttää varusteita, joita ei ole tarkoituksenmukaista tai hygieniasyistä mahdollista hankkia järjestäjän puolesta,
- lajin harjoittelu edellyttää tiettyjen lajispesifisten perustaitojen opettelua johdetusti ja kontrolloidusti, jotta harjoittelu on turvallista,
- laji on sellainen, että tavanomainen tapaturmavakuutus ei kata sen harrastamista,
- lajivakuutus on saatavilla edullisesti vain lajiliiton lisenssin ja liiton jäsenseuran jäsenyyden myötä,
- lajiliiton vastuuvakuutus kattaa vain liiton jäsenseurojen jäsenilleen pitämässä harjoituksissa ja tapahtumissa tapahtuvan toiminnan ja
- harjoittelutiloihin pääsy on kontrolloitua ja kaupunki edellyttää, että seurat valvovat tiloihin pääsyä ja vastaavat vuoronsa aikana tiloissa tapahtuvasta harjoittelusta. Tilojen avaimia tai pääsykoodeja ei ole lupa jakaa yleisesti.

Tässä vastineessa esitetyt havainnot perustuvat vantaalaisten seurajohtajien ja -aktiivien esittämiin näkemyksiin suunniteltujen maksukorotusten vaikutuksesta heidän seuransa ja lajinsa toimintaedellytyksiin. Vantaan liikuntayhdistyksen mielestä lasten ja nuorten liikunnan harjoitusvuorojen muuttaminen vastikkeettomista maksullisiksi on lyhytnäköistä ja johtaa seurojen toimintaedellytysten heikkenemiseen, perheiden harrastamiskustannusten kohoamiseen ja ennen kaikkea lasten ja nuorten ohjatun liikunnan vähenemiseen.

Vantaan liikuntayhdistys esittää, että Vantaan kaupunki keskeyttää käynnissä olevan maksumuutoksen valmistelun, säilyttää lasten ja nuorten nykyisen kaltaisten harjoitusvuorojen maksuttomuuden ja edelleen laajentaa maksuttomuutta kaikkeen lasten ja nuorten ohjattuun liikuntaan.

Puheenjohtaja Sirkka Vainio

Varapuheenjohtaja Markku Ilvonen